

Starfshættir í grunnskólum: Forelda- og samfélagsstoð

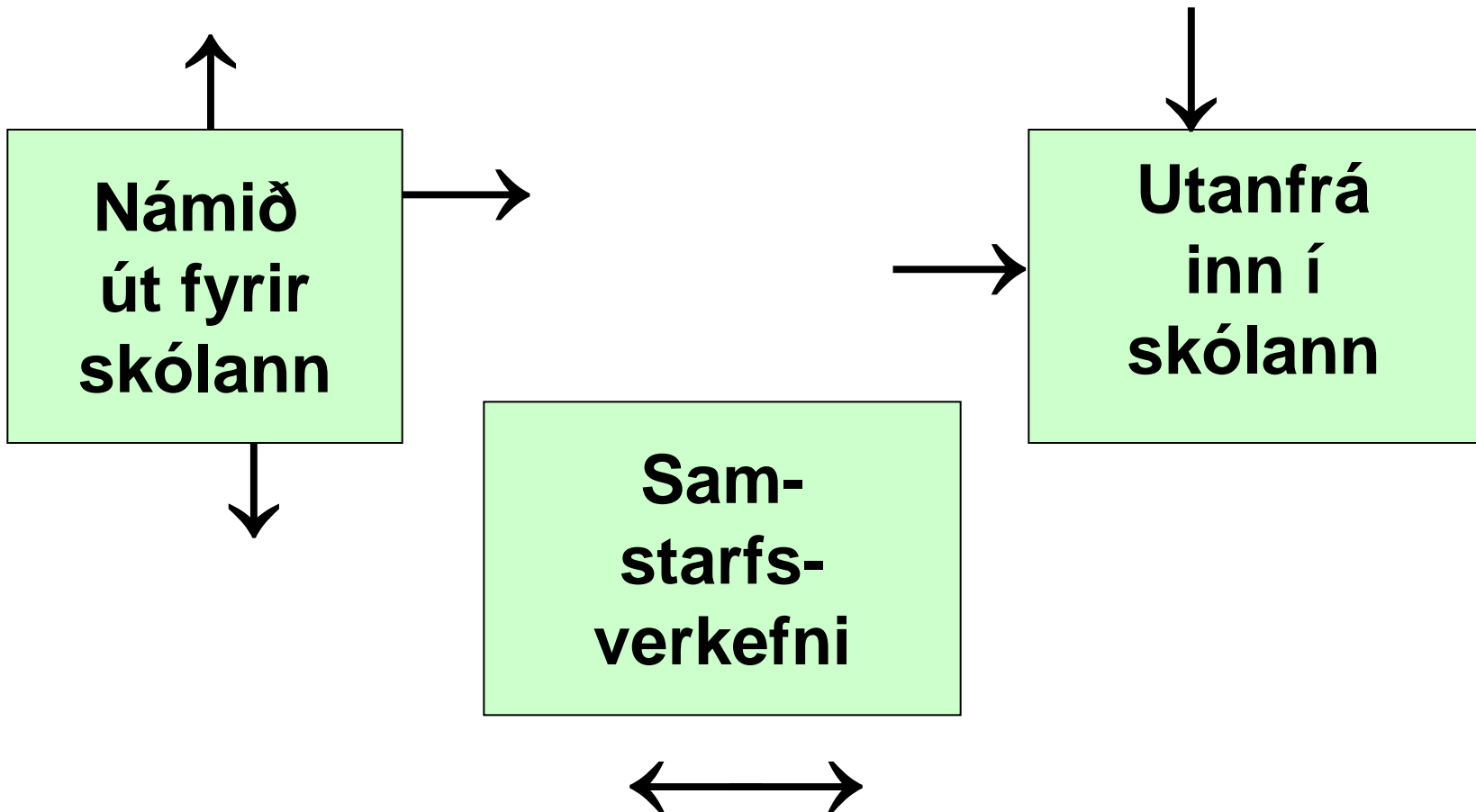
Tengsl skóla og grenndarsamfélags

Gerður G. Óskarsdóttir

Ráðstefna Samtaka áhugafólks um skólaþróun og
Rannsóknastofu um þróun skólastarfs
18.–19. nóvember 2011

Tengsl skóla og grenndarsamfélags

Námsumhverfi nemenda

- Skólastofur
- Öll skólabyggingin
- **Grenndarsamfélag skólans / nærumhverfið**

Úr skólastofunni – út í nágrennið

**Er í raun val um námsumhverfi
en ekki kennsluaðferð –
í vettvangsferðum og útikennslu
er beitt ýmsum kennsluaðferðum**

Viðfangsefnið

Að varpa ljósi á tengsl grunnskóla við grenndarsamfélagið almennt.

Spurt er:

- Hvernig teygir námsumhverfið sig út í fyrir skólabygginguna út í samfélagið og náttúruna?
- Hvernig er nærsamfélagið boðið velkomið í skólann?

Hvati - Bakgrunnur

Tímabil skilgreind af A. Hargreaves (2000) um þróun náms og kennslu / kennarastarfsins:

1. Tímabil áður en kennaramenntun varð formleg.
2. Kennarar orðnir fagstétt – Tímabil hins óháða kennara.
3. Samstarfstímabilið.
4. Tímabil mótað af síð nútíma (e. postmodern), m.a. undir áhrifum alþjóðavæðingar og tæknibyltingar.

Þá er einn möguleiki um þróun samkvæmt AH:

Nám fer fram í **fjölbreyttara námsumhverfi** en nú er og **fleiri komi að námi nemenda en kennarar**, námið sveigjanlegra, fjölbreyttara og lýðræðislegra.

- **Umræða um skóla og lýðræði** - læra í lýðræði eða læra til lýðræðis. Wolfgang Edelstein (2008) segir að einstaklingarnir verði að vera „virkir og ábyrgir“ til þess að geta sinnt samfélagslegum verkefnum en **„samfélagslega þátttöku verðum við að læra af reynslunni ...”**
- Tengsl skóla við grenndarsamfélagið hafa verið í **stefnu Reykjavíkurborgar** frá árinu 1999.

Dæmi úr niðurstöðum um viðhorf til og umfang tengsla skóla og grenndarsamfélags

**Byggt á spurningakönnunum meðal kennara,
nemenda og foreldra og viðtölum við
stjórnendur**

Tengsl við grenndarsamfélagið

Hvers vegna?

Dæmi úr viðtölum

- „ ... fjölbreytilegri nálgun ... “
- „Mæta þörfum ... ólíkra nemenda.“
- „Létta ... á bóklega náminum.“
- „Efla skilning nemenda á umhverfinu.“
- „Ef þú gerir eitthvað með höndunum eða eitthvað sem þú tekur þátt í að gera þá situr það meira eftir heldur en það sem þú lest um eða skrifar um. ... Verkefni ... verða þeim miklu skiljanlegri með því að fá að þreifa á þeim.“
- „Auka ánægju nemenda ... koma ... í veg fyrir skólaleiða.“

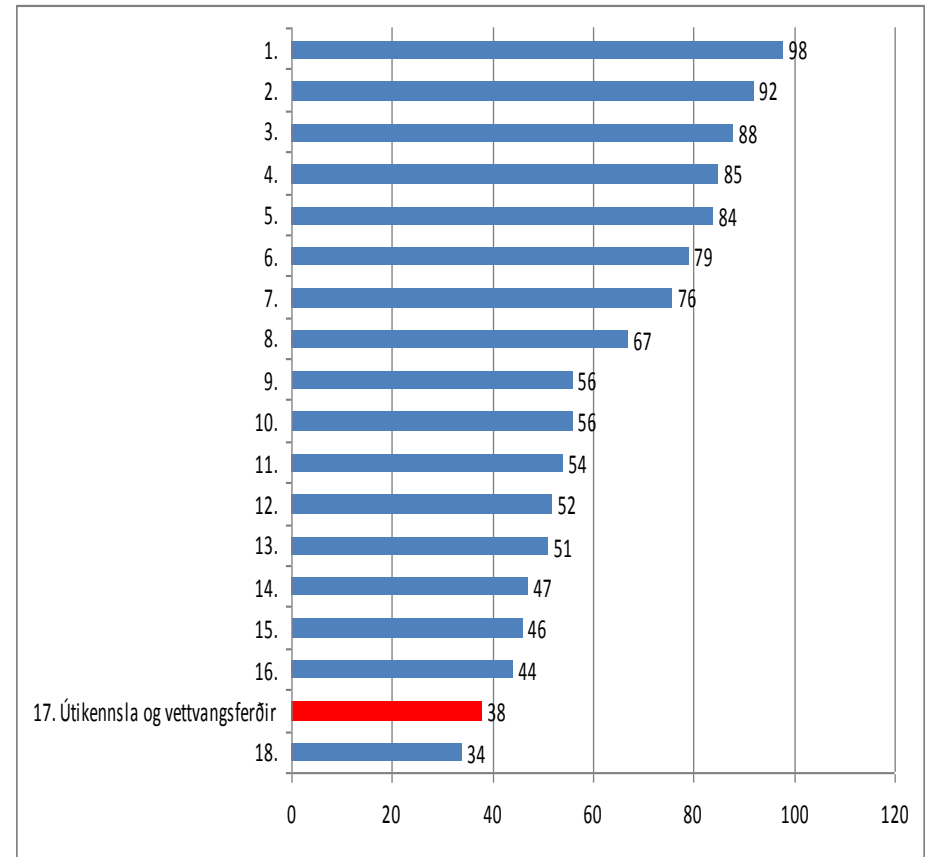
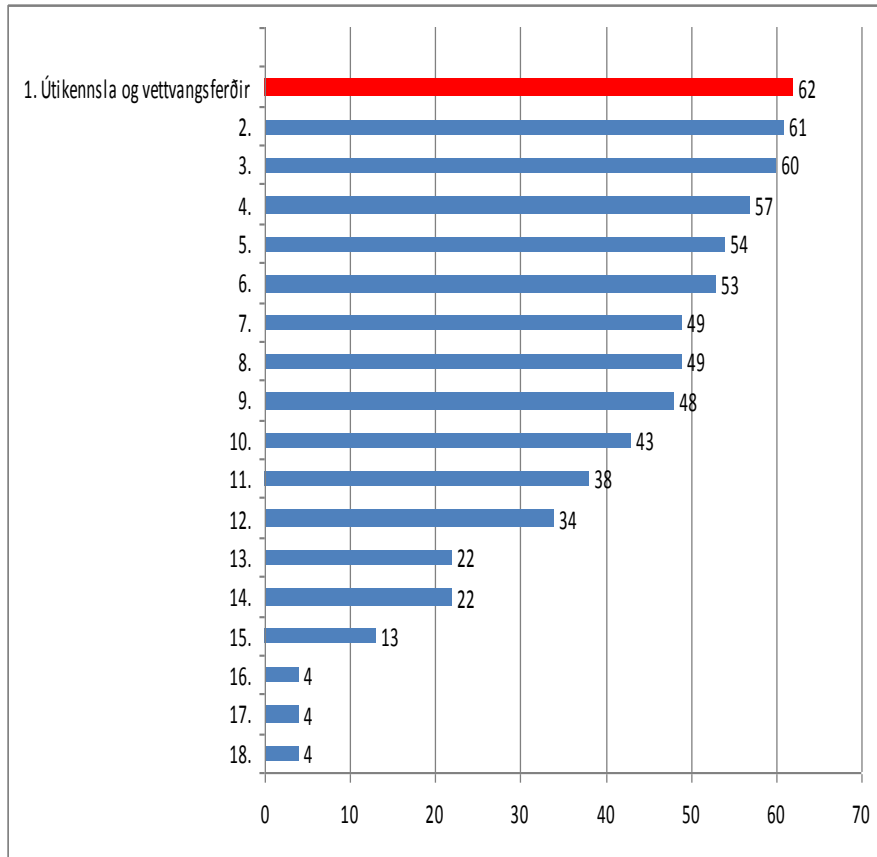
Námið út
fyrir
skólann

**1. Nám nemenda utan
skólabyggingarinnar, s.s.
vettvangsferðir út í náttúruna og
samfélagið.**

Kennarar: Viðhorf til útikennslu og vettvangsferða

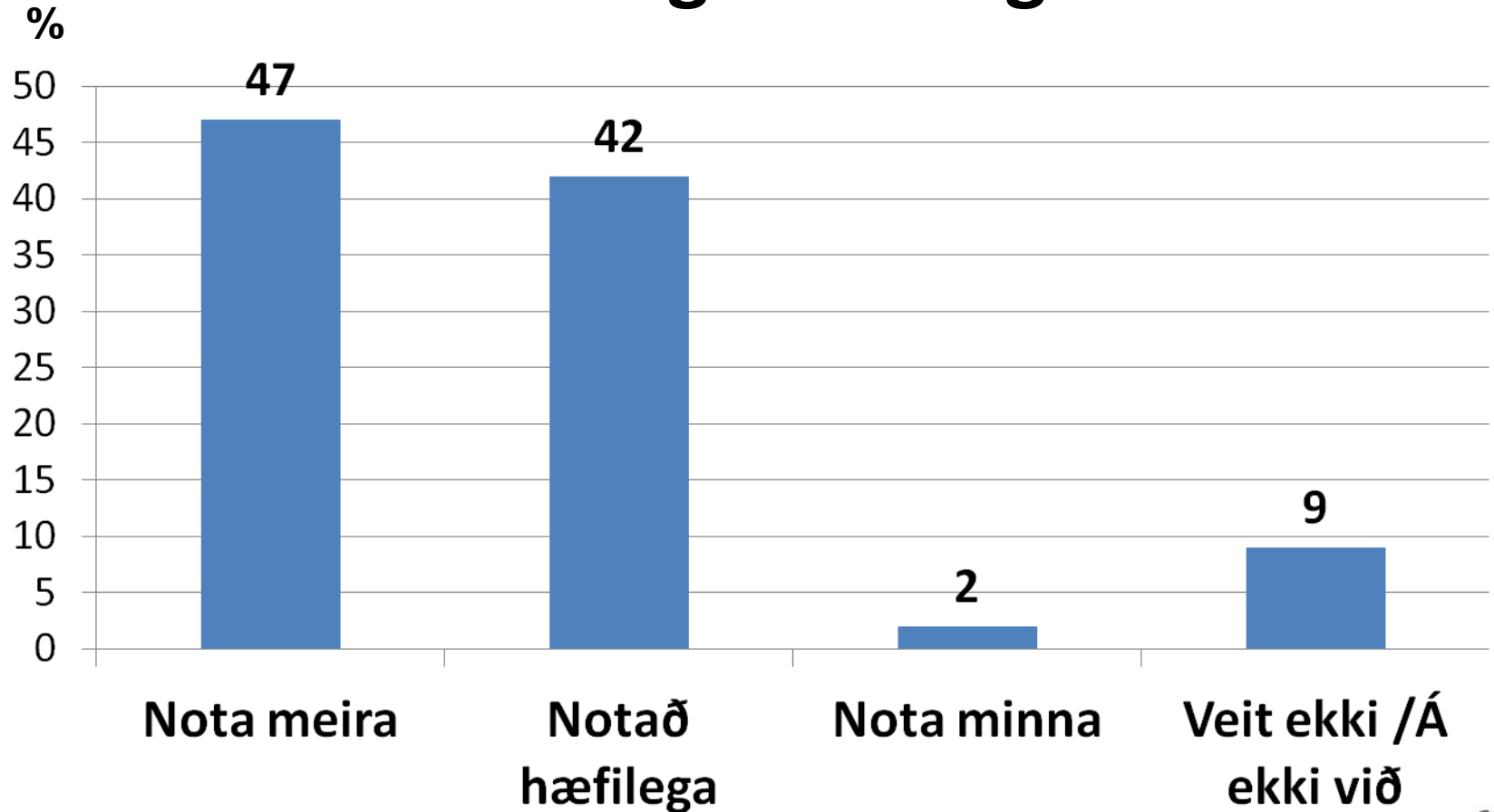

Vildu nota meira

Nota í reynd

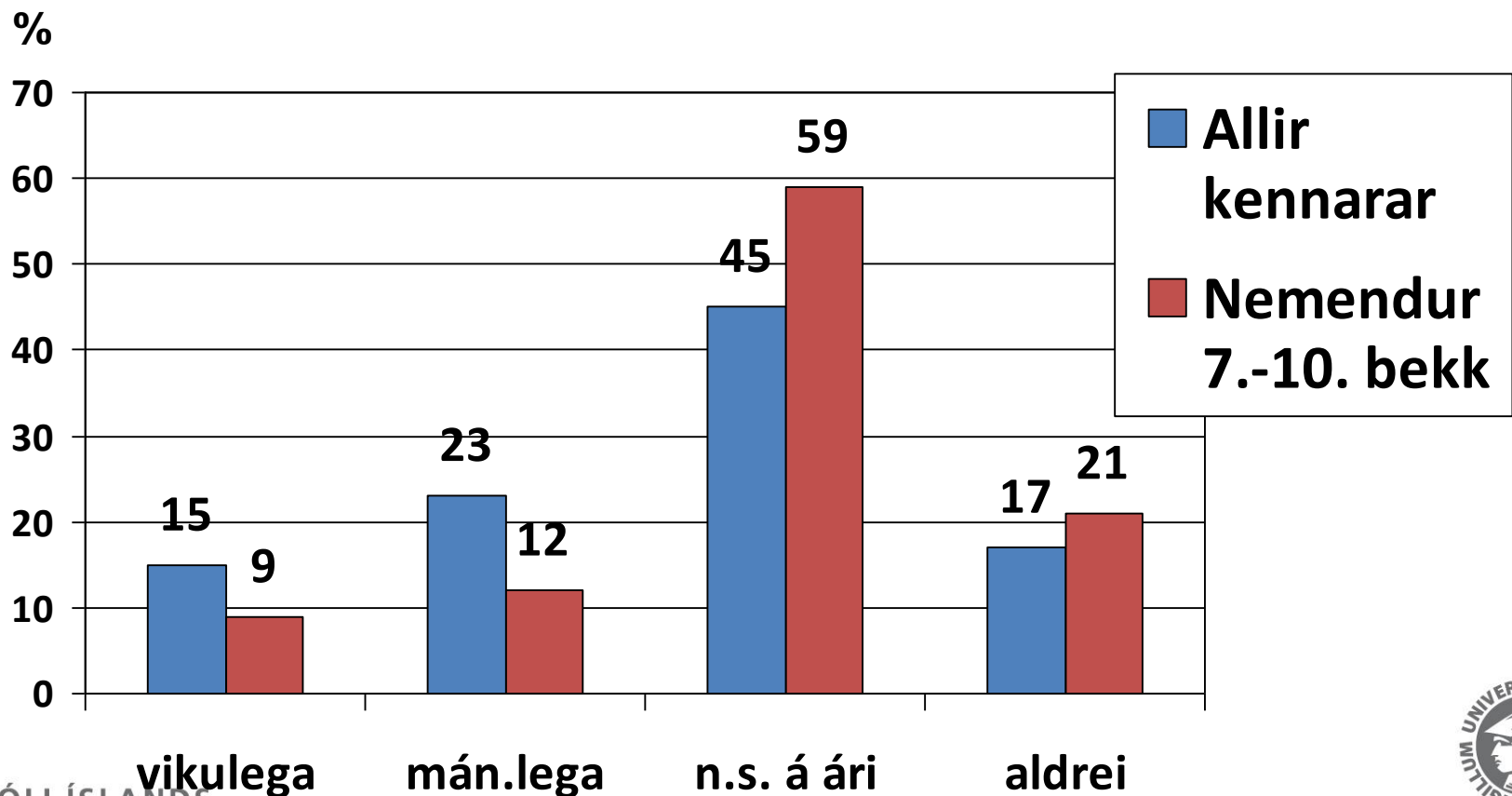
Foreldrar: Viðhorf til útikennslu og vettvangsferða

Umfang: Útikennsla og vettvangsferðir

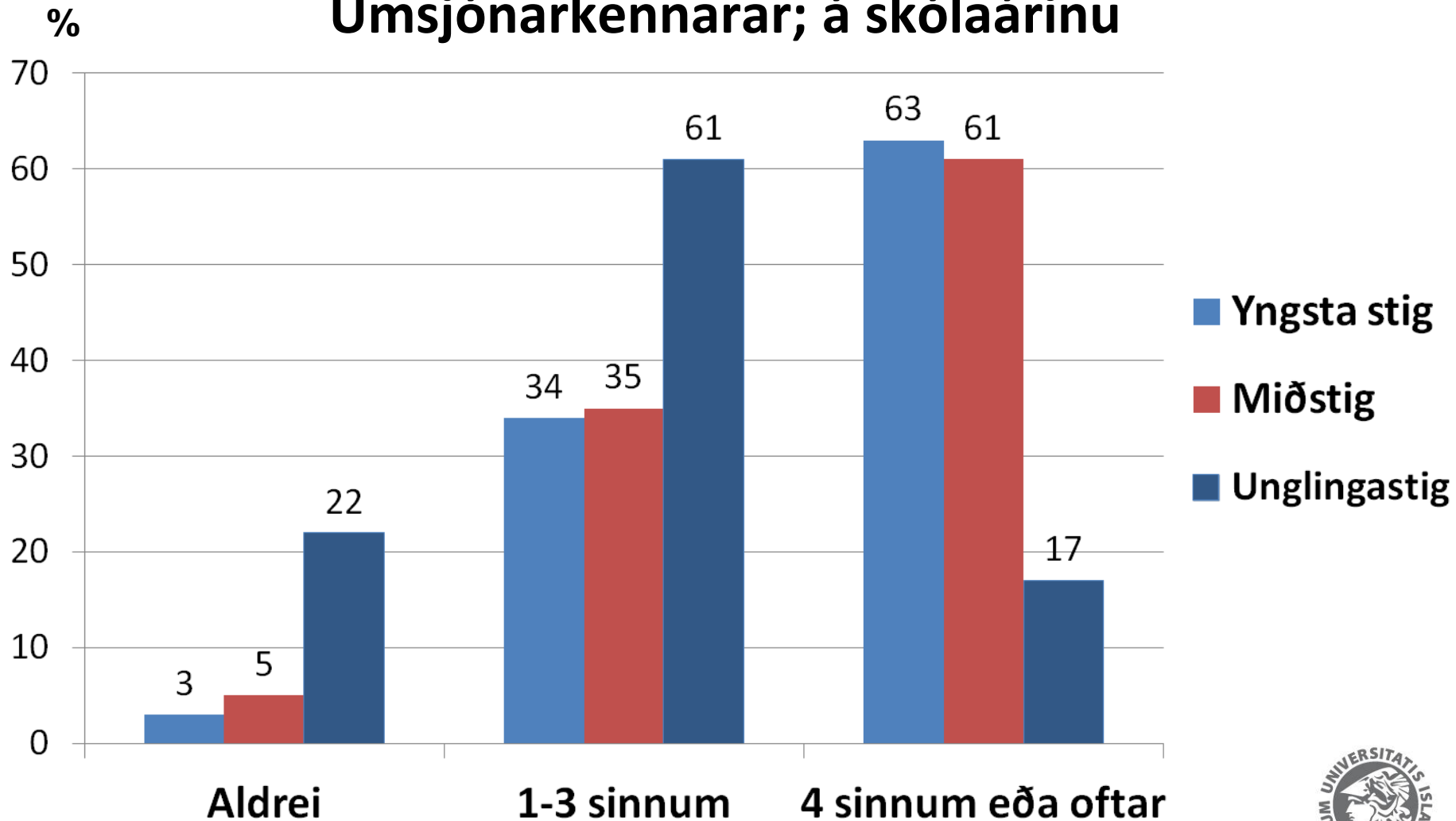
Alls 83% kennara í 20 grunnskólum sögðust stunda útikennslu og fara í vettvangsferðir með nemendum sína.

Umfang: Vettvangsferðir út í náttúruna

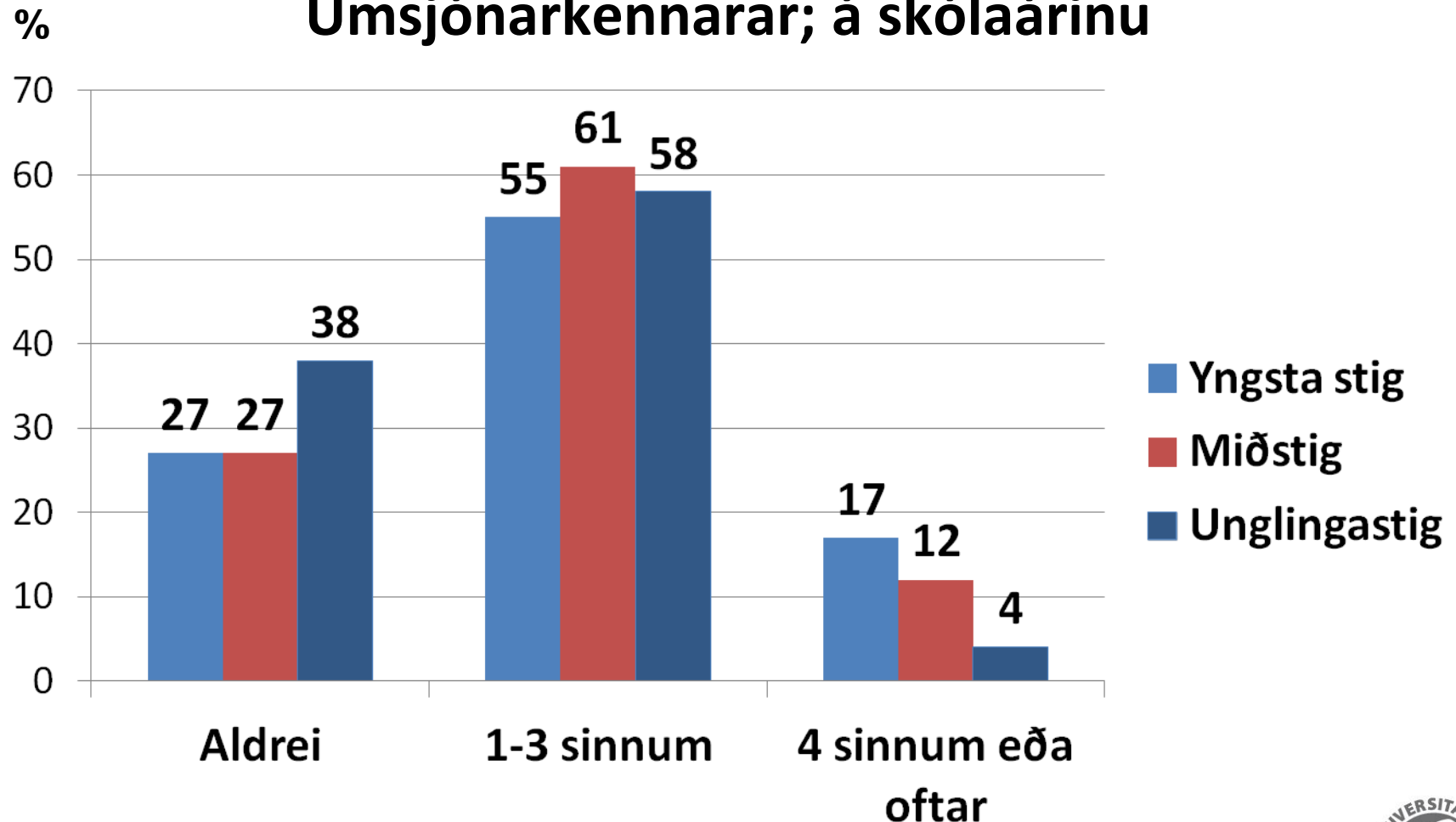
Umsjónarkennarar; á skólaárinu

Umfang: Vettvangsferðir út í samfélagið

Umsjónarkennarar; á skólaárinu

Utanfrá
inn í
skólann

2. Aðilar utan skólans þátttakendur í námi nemenda

Gestir í bekk

- einu sinni eða oftár á skólaárinu –

Um helmingur kennara í **1.-7. bekk**, einkum í lífsleikni, samfélagsfræði og móðurmáli.

Um **3/4** kennara í **8.-10. bekk**, einkum í lífsleikni.

Úr viðtölum

Oftast er gestum boðið í skólann (að frumkvæði skólans, kennara og nemenda) en stundum bjóðast gestir til að koma, s.s. leikhópar, lögreglan.

3. Samstarf við stofnanir eða fyrirtæki um nám nemenda

Samvinna við stofnanir og fyrirtæki

Úr viðtölum:

- Samningar (munnlegir eða skriflegir).
- Að frumkvæði skóla eða nemenda.
- Dæmi um samstarfsaðila: Leikskólar, framhaldsskólar, tónlistarskólar; snyrtistofa, bílaverkstæði, veitingastaður, bókasafn, smíðaverkstæði og Rauði krossinn.
- Hluti af vali á unglíngastigi (2-8 stundir á viku).
- Fáir nemendur, gjarnan í vanda með bóklegt nám.

Framtíðarsýn viðmælenda um tengsl við grenndarsamfélagið

- „Við höfum ... verið að reyna að efla tengslin við grenndarsamfélagið og fyrir tveimur árum síðan var það ... sett á oddinn.“
- „... höfum ... verið að hvetja, ... [nú] bein skilaboð frá okkur að nýta náttúruna eins og hægt er.“
- „Við erum að endurskoða námskrána og ætlum öllum að skrifa þennan þátt þarna inn ... biðj[um] alla að finna einhvers konar tengingu [við grenndarsamfélagið] og skrifa inn í námskrána.“
- Hindranir almennt sagðar í lágmarki.

**Verið velkomin
á málstofur
rannsóknarinnar
á morgun, laugardag 19. nóv.
kl. 11.30–13.00!**